

Vlaanderen
is bodembewust

BODEMUPDATE

OVAM-ontmoetingsdag
Provincie Antwerpen

12 september - Antwerpen

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Zorgen voor de bodem = zorgen voor jezelf

- ▶ veilig voedsel
- ▶ zuiver drinkwater
- ▶ meer biodiversiteit
- ▶ beter klimaat
- ▶ voldoende grondstoffen
én ruimte

Hebben we genoeg aandacht voor onze bodem?

- ▶ **50% van de Vlamingen zegt nog nooit stil gestaan te hebben bij de bodemkwaliteit van hun woonplaats**
- ▶ **54% weet niet of ze al dan niet op verontreinigde bodem wonen**
- ▶ **70% zou meer informatie willen over de bodemkwaliteit van hun woonplaats**

Data: IVOX & OVAM, 2023, enquête bij 2000 Vlamingen

Hebben we genoeg aandacht voor onze bodem?

Bodemkwaliteit.be

- ▶ **Bodembewustzijn verhogen**
- ▶ **Nood aan bodeminformatie van leefomgeving**
- ▶ **2 nieuwe tools: verkenner & fiche**

Bodemkwaliteit.be

Je omgeving tot op de bodem onderzocht

Wist je al dat het letterlijk in kaart is gebracht hoe het zit met de bodem in je buurt? Vul een adres in en ontdek meteen of jij met je twee voeten op gezonde grond staat.

[Zoek je grond](#)

Bodemkwaliteit is veel meer dan grond die wel of niet verontreinigd is. Details over je bodem vind je op de Databank Ondergrond Vlaanderen.

[Naar de verkenner](#)

Grondige info over je bodem

Wie een grond koopt, krijgt met het bodemkwaliteit.be belangrijke info over bodemkwaliteit. In en in nog zoveel meer. **Twee toets** geven direct van je te laten ontdekken wat er onder de grond zit... en wat dat voor jou betekent.

[Check de toets](#)

Alles voor een knap bodemstaaltje

Nu de toets laten zien alle **risicogebieden in Vlaanderen** (verontreinigde bodem, grond met verontreinigde afvalstoffen, etc.) en waar je wilt weten wat **verontreinigde bodem** betekent en wat de bodem toets inhoudt en wat de bodem toets inhoudt. De wet niet kennen? Schroom niet.

[Ga naar de toets](#)

Zorgen voor de bodem, zorgen voor jezelf

Zonder drinkwater, bodemkwaliteit en zelfs bescherming tegen ziekten voor **gezonde grond** is belangrijker dan je zou denken. Wat je doet, je wil je kultureel land behouden? Ook meer over het belang van onze bodem de zorg bodemkwaliteit voor groot en klein.

[Druk en weet](#)

Nieuwe zoekopdracht

Klik op een perceel voor meer info over de bodem.

Legende:

- Bodem is proper
- Bodem is licht verontreinigd
- Bodem is verontreinigd
- Bodeminfo wordt gecheckt
- Hogelijk risico
- Geen bodeminfo
- Eerst voor eigenaars

Bodemkwaliteit is veel meer dan grond die wel of niet verontreinigd is. Details over je bodem vind je op de Databank Ondergrond Vlaanderen.

[Naar de verkenner](#)

Bodemupdate

- ▶ **Bodeminformatie**
  - 2 nieuwe tools: verkenner & -fiche
  - Beheer gemeentelijke inventaris
- ▶ **Bodemsanering**
  - Sectorfondsen: Tersana & Promaz
  - Hefboom voor herontwikkeling:
    - call brownfieldconvenanten
    - kansenverkenner stortplaatsen
- ▶ **Bodemzorg**
  - Inspiratie uit de praktijk
  - Van bodemsanering naar bodemzorg
- ▶ **PFAS-webinar 27 juni 2024**

Bodeminformatie

2 nieuwe tools: de fiche en verkenner

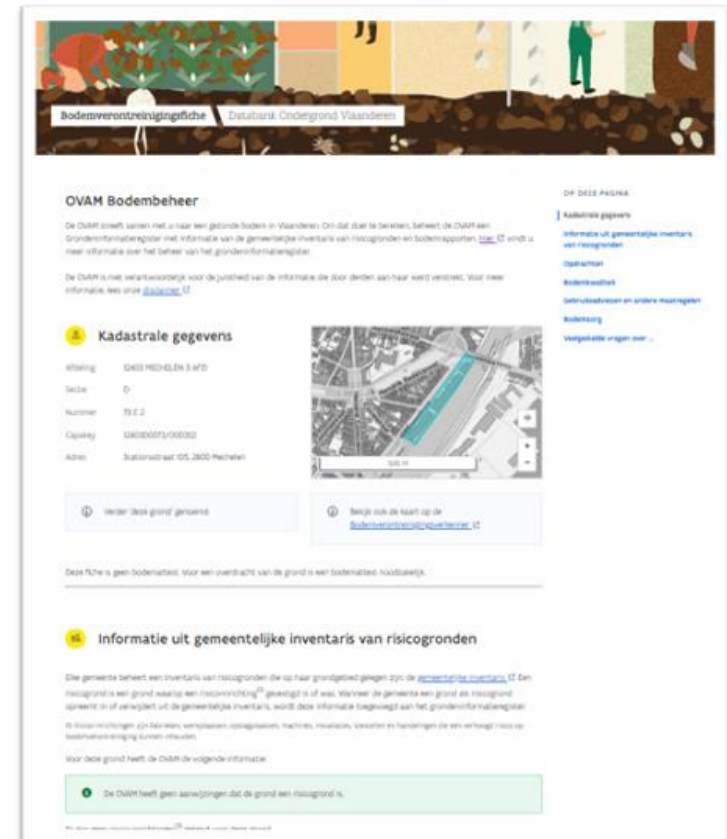
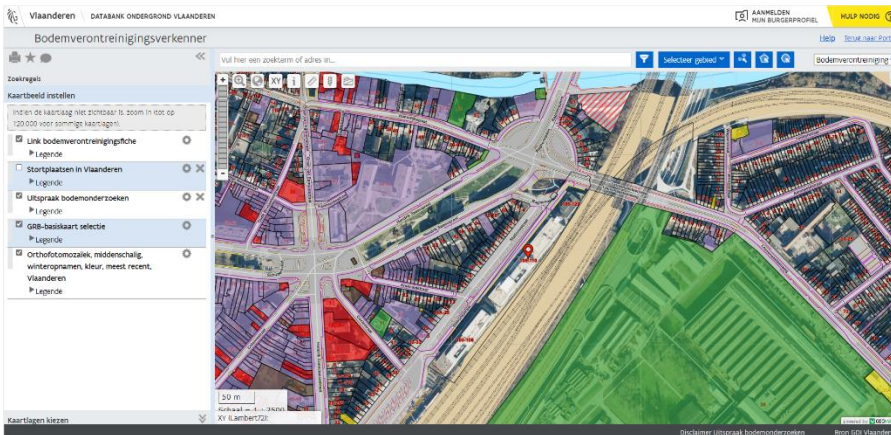

Overzicht

- ▶ Inleiding
- ▶ Bodemverontreinigingsfiche: inhoud
- ▶ Bodemverontreinigingsfiche: versies
- ▶ Bodemverontreinigingsfiche: hoe te raadplegen?
  - Bodemverontreinigingsverkenner: [Bodemverontreinigingsverkenner \(vlaanderen.be\)](https://www.vlaanderen.be/bodemverontreinigingsverkenner)
  - [Bodemkwaliteit \(vlaanderen.be\)](https://www.vlaanderen.be/bodemkwaliteit)
  - Woningpas
  - Geoloket
  - WFS-laag
- ▶ Demo
- ▶ Toekomst
- ▶ Waterbodemverkenner

Inleiding

- ▶ **Maatschappelijke vraag naar open en transparante bodeminformatie**
- ▶ **2 instrumenten:**
  - bodemverontreinigingsfiche
  - bodemverontreinigingsverkenner
- ▶ **Ontwikkeld binnen Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV).**

Inleiding

▶ Doelpubliek: burger

▶ Doel

- Informeren: informatie uit het GIR – op perceelsniveau
- Adviseren
- Bodembewustzijn en bodemzorg

Bodemverontreinigingsfiche: inhoud

Kadastrale gegevens (+ link naar bodemverontreinigingsverkenner)

Informatie uit de gemeentelijke inventaris

- Uitspraak over de status risicoground
- Lijst van de risico-inrichtingen

Opdrachten

- Overzicht van de opdrachten waarin het perceel zit

Bodemkwaliteit

- Uitspraak over de bodemkwaliteit
- Opsomming van de verontreinigingen

Gebruiksadviezen en andere maatregelen

- Gebruiksadviezen
- Andere maatregelen (VZM – Veiligheidsmaatregelen – Gebruiksbeperkingen)

Aandachtsgebieden

- Aandachtsgebied PFAS-vervuiling
- Milieugezondheidskundig aandachtsgebied
- Aandachtsgebied antropogene radonrisicozone

Stortplaatsen

Bodemzorg

Veelgestelde vragen

Bodemverontreinigingsfiche: versies

▶ Fiche ‘specifiek’

- Fiche met info voor alle onderdelen die aanwezig zijn.
- Wie kan deze fiche bekijken?
  - De eigenaar (via de woningpas)
  - Iedereen indien het perceel eigendom is van een rechtspersoon.

▶ Fiche ‘publiek’

- Fiche met zeer beperkte info, meerdere info is afgeschermd van de lezer.
- Fiche voor percelen waarvan de eigenaar een natuurlijk persoon is.
- Wie kan deze fiche bekijken?
  - Iedereen

▶ Fiche voor een perceel dat niet in het grondeninformatieregister opgenomen

Bodemverontreinigingsfiche raadplegen

- ▶ **Via de bodemverontreinigingsverkenner**
- ▶ **Via bodemkwaliteit.be**
- ▶ **Via de woningpas**
- ▶ **Via Geopunt**
- ▶ **Er is een WFS 'link bodemverontreinigingsfiche' beschikbaar op datavindplaats (publieke laag)**

Bodemverontreinigingsverkenner

- ▶ Visualiseert de informatie uit het grondeninformatieregister op een ruimtelijke manier.
- ▶ [Bodemverontreinigingsverkenner \(vlaanderen.be\)](https://www.vlaanderen.be/bodemverontreinigingsverkenner)
- ▶ Informatie en functionaliteiten in de [DOV-handleiding](#).

Bodemverontreinigingsverkenner

Bodemverontreinigingsverkenner

[Help](#) [Terug naar Portaal](#)

Vul hier een zoekterm of adres in...

Selecteer gebied

Bodemverontreiniging

XY (Lambert72):

Resultaten voor de doorprik

Locatie: XY (Lambert72) = 105277 194126 / GPS (Lat/Long) = 51,0556 3,7309 / Z (DHM III) = 7,63 m TAW

[Resultaten downloaden](#)

Dichtstbijzijnde adres: Houtbrielse 15, 9000 Gent

Link bodemverontreinigingsfiche:

Object id	Bodemfiche	Woningpas
4316238	Bodemfiche	Woningpas

Uitspraak bodemonderzoeken:

Object id	Grond id	Kadaster id	Uitspraak	Onder voorbehoud	Risico inrichting	Bodeminfo	Gemeente
136411	1761135	44802B1066/00R000	Aanwezige bodemverontreiniging vraagt geen verder onderzoek/sanering	Nee	Nee	Ja	Gent

Disclaimer Uitspraak bodemonderzoeken

Bron GDI Vlaanderen

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Bodemverontreinigingsverkenner

Vlaanderen DATABANK ONDERGROND

Bodemverontreinigingsverkenner

Zoekregels

Kaartbeeld instellen

Indien de kaartlaag niet zichtbaar is, zoom in (tot op 1:20.000 voor sommige kaartlagen).

- Link bodemverontreinigingsfiche
▶ Legende
- Stortplaatsen in Vlaanderen
▶ Legende
- Uitspraak bodemonderzoeken
▶ Legende
- GRB-basiskaart selectie
▶ Legende
- Orthofotomozaïek, middenschalig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen
▶ Legende

Kaartlagen kiezen

Ga naar [Kaartbeeld instellen](#) om de weergave van de aangevinkte kaartlagen te personaliseren.

Bodemverontreiniging DOV Andere Extern

- Bodem
  - Bodemverontreiniging
    - OVAM dossierinformatie
      - Bodemonderzoeken en saneringen
      - Schadegevallen en meldingen
      - Uitspraak bodemonderzoeken
      - Link bodemverontreinigingsfiche
    - Boringen, metingen en analyseresultaten
      - Analyseresultaten (PFAS)
      - Profielen (PFAS)
    - Risicolocaties
    - Bodemkaarten
  - GRB
  - Gezondheid
    - Actuele no regret zones (PFAS)
    - Antropogene radonrisicozones
    - Milieugezondheidskundige aandachtsgebieden

AANMELDEN HULP NODIG

Help Terug naar Portaal

Selecteer gebied

Bodemverontreiniging

(Lat/Long) = 51,0556 3,7309 / Z (DHM III) = 7,63 m TAW

Resultaten downloaden

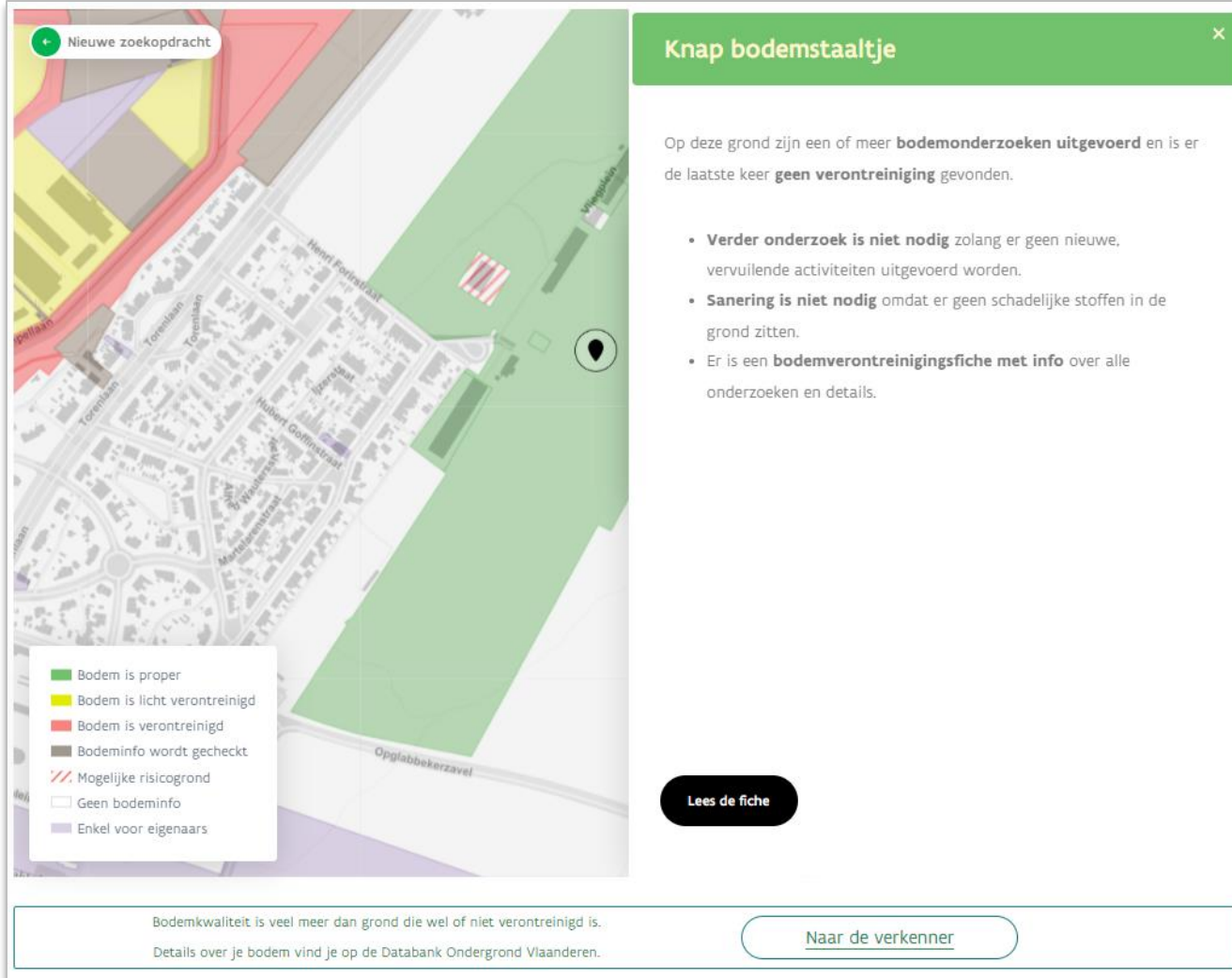
	Onder voorbehoud	Risico inrichting	Bodeminfo	Gemeente
Bodemverontreiniging vraagt geen verder onderzoek	Nee	Nee	Ja	Gent

Kaartlagen kiezen

Bodemkwaliteit.be

► Bodemcampagnewebsite

Nieuwe zoekopdracht

Knap bodemstaaltje

Op deze grond zijn een of meer **bodemonderzoeken uitgevoerd** en is er de laatste keer **geen verontreiniging** gevonden.

- **Verder onderzoek is niet nodig** zolang er geen nieuwe, vervuulende activiteiten uitgevoerd worden.
- **Sanering is niet nodig** omdat er geen schadelijke stoffen in de grond zitten.
- Er is een **bodemverontreinigingsfiche met info** over alle onderzoeken en details.

Lees de fiche

Bodemkwaliteit is veel meer dan grond die wel of niet verontreinigd is. Details over je bodem vind je op de Databank Ondergrond Vlaanderen.

[Naar de verkenner](#)

SAMEN MAKEN WE MORGEN MOOIER

OVAM

Woningpas

Eigenaar kan de bodeminformatie van de percelen in eigendom bekijken.

Inhoud bodemtegel

TAB Bodemkwaliteit

- ▶ Uitspraak Bodemkwaliteit
- ▶ Uitspraak risicoground
- ▶ Link naar de bodemverontreinigingsfiche

TAB Advies

- ▶ GA en andere maatregelen
- ▶ Aandachtsgebieden
- ▶ Kaart
- ▶ Bodemzorg

Bodemkwaliteit

De OVAM verzamelt alle relevante informatie over de bodemkwaliteit in het gronidinformatieregister. Via deze databank zorgen we ervoor dat ernstig verontreinigde gronden tijdig worden opgespoord en aangepakt. Bekijk de details en het advies voor uw percelen.

Het gronidinformatieregister bevat geen info over bodemverontreiniging
In het gronidinformatieregister van de OVAM is er geen informatie beschikbaar over bodemverontreiniging voor deze grond.

Bekijk uw bodemverontreinigingsfiche

u vindt uitgebreide informatie die geldt is over uw bodem terug op uw bodemverontreinigingsfiche.

[Bekijk uw bodemverontreinigingsfiche](#)

Geen risicoground

De OVAM heeft geen aanwijzingen dat de grond een risicoground is.

Let op!

De informatie die hier op deze pagina verschijnt, vervangt het bodemmetst niet. In geval van een overdracht van de grond is een bodemmetst noodzakelijk.

Geopunt

Laag toevoegen via:

Natuur en milieu → Bodem → Link bodemverontreinigingsfiche

The screenshot displays the Geopunt web application interface. At the top, there is a navigation bar with the logo, 'Vlaanderen | GEOPUNT', and user options 'AANMELDEN' and 'HULP NODIG'. Below this is a yellow header with 'GEOPUNT' and 'Algemene kaart'. The main content area features a map of a residential area in Duffel, Belgium, with a blue location pin. A sidebar on the left contains a list of navigation options, with 'Link bodemverontreinigingsfiche' highlighted in a green box. The sidebar also shows the address 'DICTSTBUZINDE ADRES: Katelijnssteenweg 53, 2570 Duffel' and a link to the 'Website van Duffel'. A 'Lagen' panel on the right shows the selected layer 'Link bodemverontreinigingsfiche' also highlighted in green. The bottom right corner includes a logo for 'ACHTERGROND GRB | OpenStreetMap' and a legend icon.

Vlaanderen | GEOPUNT

AANMELDEN HULP NODIG

GEOPUNT Algemene kaart

Aangeklikte locatie

DICTSTBUZINDE ADRES
Katelijnssteenweg 53, 2570 Duffel

Website van Duffel

Kadastrale informatie

Coördinaten

Link bodemverontreinigingsfiche

Bodemfiche Link naar de bodemfiche

Alles openklappen

Lagen

+ Lagen toevoegen + Via service

Link bodemverontreinigingsfiche

ACHTERGROND GRB | OpenStreetMap
Legende

Demo

- ▶ [Bodemverontreinigingsverkenner \(vlaanderen.be\)](https://vlaanderen.be)

Bodemverontreinigingsfiche: inhoud

Kadastrale gegevens (+ link naar bodemverontreinigingsverkenner)

Kadastrale gegevens

Afdeling	12403 MECHELEN 3 AFD
Sectie	D
Nummer	73 E 2
Capakey	12403D0073/00E002
Adres	Stationsstraat 105, 2800 Mechelen

 Verder 'deze grond' genoemd.

 Bekijk ook de kaart op de [Bodemverontreinigingsverkenner](#)

Deze fiche is geen bodemattest. Voor een overdracht van de grond is een bodemattest noodzakelijk.

Bodemverontreinigingsfiche: inhoud

Informatie uit de gemeentelijke inventaris

- Uitspraak over de status risicoground
- Lijst van de risico-inrichtingen

Informatie uit gemeentelijke inventaris van risicogronden

Elke gemeente beheert een inventaris van risicogronden die op haar grondgebied gelegen zijn: de [gemeentelijke inventaris](#). Een risicoground is een grond waarop een risico-inrichting⁽¹⁾ gevestigd is of was. Wanneer de gemeente een grond als risicoground opneemt in of verwijdert uit de gemeentelijke inventaris, wordt deze informatie toegevoegd aan het grondeninformatieregister.

(1) Risico-inrichtingen zijn fabrieken, werkplaatsen, opslagplaatsen, machines, installaties, toestellen en handelingen die een verhoogd risico op bodemverontreiniging kunnen inhouden.

Voor deze grond heeft de OVAM de volgende informatie:

Gemeentelijke informatie toont aan dat op deze grond een risico-inrichting aanwezig is of was. Bijgevolg is deze grond een risicoground. Klik [hier](#) voor meer informatie over wat dit betekent.

Dit zijn de gegevens over de risico-inrichtingen op de grond zoals gekend in het grondeninformatieregister:

Rubriek	Omschrijving	Categorie
17.3	Opslagplaats voor gevaarlijke producten	^
17.3.4.2^a)1)	meer dan 1 000 l tot en met 30 000 l wanneer de inrichting volledig is gelegen in een industriegebied	A
29.5	Bewerken of behandelen van metalen of voorwerp uit metaal	v

Legende categorieën

Heeft u nieuwe of andere gegevens over de risico-inrichtingen op deze grond? Neem dan contact op met de gemeente. Meer info vindt u [hier](#).

Vlaanderen
is bodembewust

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Bodemverontreinigingsfiche: inhoud

Opdrachten

- Overzicht van de opdrachten waarin het perceel zit

Opdrachten

In het grondeninformatieregister neemt de OVAM informatie op die haar in het kader van het Bodemdecreet wordt bezorgd. Dit zijn bodemonderzoeken, rapporten over bodemsaneringen, meldingen van bodemverontreinigingen, ... en worden algemeen opdrachten genoemd. Opdrachten worden verzameld in dossiers.

Deze grond is opgenomen in volgende dossiers en opdrachten.

Dossier 912

Type	Opdrachtnummer	Opdrachtdatum	Status
Oriënterend bodemonderzoek - onteigening (OBOo)	108511	28.11.2002	GOEDGEKEURD
Beschrijvend bodemonderzoek (BBO)	108503	05.12.2003	GOEDGEKEURD
Beschrijvend bodemonderzoek (BBO)	108505	31.05.2005	GOEDGEKEURD
Beschrijvend bodemonderzoek (BBO)	108506	07.11.2005	GOEDGEKEURD
Oriënterend bodemonderzoek - onteigening (OBOo)	108516	24.05.2007	GOEDGEKEURD
Bodemsaneringsproject (BSP)	122698	02.08.2010	NIET GOEDGEKEURD
Bodemsaneringsproject (BSP)	122702	30.08.2011	GOEDGEKEURD
Beschrijvend bodemonderzoek (BBO)	7358909	21.01.2015	NIET GOEDGEKEURD
Beschrijvend bodemonderzoek (BBO)	7660570	20.08.2015	GOEDGEKEURD

[Besluitbrief](#)

Bodemverontreinigingsfiche: inhoud

Bodemkwaliteit

- Uitspraak over de bodemkwaliteit
- Opsomming van de verontreinigingen

Bodemkwaliteit

Volgens de gegevens uit het grondeninformatieregister is de volgende uitspraak over de bodemkwaliteit van toepassing op deze grond:

 Op deze grond is er bodemverontreiniging vastgesteld. Voor deze bodemverontreiniging is er nog verder onderzoek en/of een sanering nodig. ^(*)

(*) Let op: deze uitspraak is onder voorbehoud en is mogelijk niet gebaseerd op de meest actuele informatie. De OVAM controleert dit bij een aanvraag van een bodemattest.

▼ Meer info over de uitspraakzin

Op basis van bovengenoemde rapporten zijn de volgende verontreinigingen bekend:

Bodemverontreiniging waarvoor geen verder onderzoek en/of sanering nodig is

- [asbest](#) in het vaste deel van de aarde
- [gechloreerde solventen \(VOC\)](#) in het vaste deel van de aarde
- [minerale olie/vetten](#) in het vaste deel van de aarde
- [zware metalen](#) in het vaste deel van de aarde

Bodemverontreiniging waarvoor verder onderzoek en/of sanering nodig is

- [gechloreerde solventen \(VOC\)](#) in het grondwater
- [minerale olie/vetten](#) in het grondwater
- organische stof in het grondwater

Bodemverontreinigingsfiche: inhoud

Gebruiksadviezen en andere maatregelen

- Gebruiksadviezen
- Andere maatregelen (VZM – Veiligheidsmaatregelen – Gebruiksbeperkingen)

Gebruiksadviezen en andere maatregelen

Gebruiksadviezen

Voor deze grond gelden volgende [gebruiksadviezen](#) .

Code	Omschrijving
------	--------------

GA1 🔗	Door de grondverzetregeling zijn er beperkingen voor het gebruik van de uitgegraven bodem. Bij graafwerken is het aangewezen om maatregelen te nemen om blootstelling aan de verontreiniging te voorkomen.
--------------------------	--

GA3a 🔗	Het is niet aangewezen om een bestaande verharding op het terrein weg te nemen.
---------------------------	---

Bodemverontreinigingsfiche: inhoud

Aandachtsgebieden

- Aandachtsgebied PFAS-vervuiling
- Milieugezondheidskundig aandachtsgebied
- Aandachtsgebied antropogene radonrisicozone

Aandachtsgebieden

Enkele regio's in Vlaanderen kampen met verhoogde concentraties aan milieuvervuilende stoffen. Ook zijn er plaatsen met een sterk verhoogde kans op bodemverontreiniging. Op deze plaatsen zijn preventieve maatregelen aanbevolen om de blootstelling van inwoners aan deze vervuiling te minimaliseren. Ligt uw perceel in een aandachtsgebied, kijk dan zeker via "Meer info" welke adviezen er beschikbaar zijn.

Aandachtsgebied PFAS-vervuiling

Deze grond ligt in een zone waarvoor actuele no regret maatregelen gelden.

- Zwijndrecht - Canadastraat 11 - [Meer info](#)

Milieugezondheidskundig aandachtsgebied

Deze grond ligt in het milieugezondheidskundig aandachtsgebied.

- Hoboken - Zware metalen - [Meer info](#)

Bodemverontreinigingsfiche: inhoud

Stortplaatsen

Stortplaatsen

Deze grond maakt deel uit van een (oude) stortplaats. In de tabel hieronder vindt u algemene informatie over deze stortplaats.

Cedalion id	2163
Aard van het afval	gevaarlijke afval
Afvaltype(s)	gevaarlijk
Actief	nee

In Vlaanderen is ruimte schaars, terwijl er zo'n 2500 (oude) stortplaatsen te vinden zijn. Via een [duurzaam beheer van stortplaatsen](#) is het de bedoeling om deze locaties op termijn een tweede leven te geven.

Bodemverontreinigingsfiche: inhoud

Bodemzorg

Bodemzorg

Goed zorgen voor de bodem is noodzakelijk. Gezonde levende bodems zijn essentieel voor goed functionerende kringlopen van water en voedingsstoffen, aangename leefomgeving en gezonde voeding.

Bent u van plan bodemhandelingen uit te voeren op deze grond, dan vindt u hieronder een overzicht met tips, handleidingen en richtlijnen.

[Ontharding](#)

[Grondwaterhandelingen](#)

[Gezond tuinieren](#)

[Grondverzet](#)

Toekomst

- ▶ **Uitbreidingen met relevante informatie (rapporten, ...) en aanpassingen indien nodig**
- ▶ **Verhogen datakwaliteit**
- ▶ **Meer GIS-gebaseerd werken (bodemverontreiniging, gebruiksadviezen, ...)**

Waterbodemverkenner

► De Waterbodemverkenner: uw go-to-dashboard om de waterbodemkwaliteit in uw projectgebied te verkennen

Waterbodems zijn in Vlaanderen sterk verontreinigd. Kennis m.b.t. toestand waterbodems en welke prioritair aan te pakken is noodzakelijk.

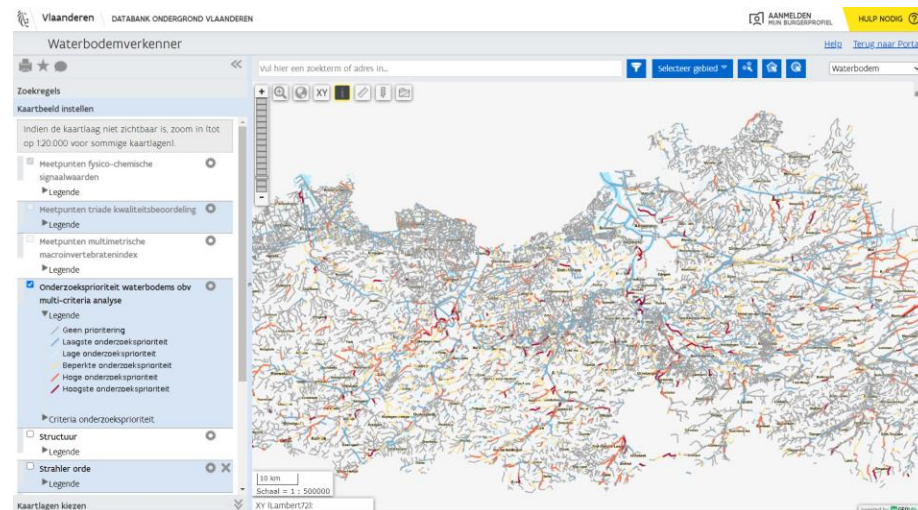

De Waterbodemverkenner centraliseert alle beschikbare waterbodemkwaliteitsdata en brengt in kaart waar prioritair de aanpak van verontreiniging op te starten.

Het waterbodemverkenner dashboard ondersteunt lokale besturen in:

- Gericht uitvoeren van onderzoeken en saneringen
- Uitvoeren van gebiedsanalyse
- Ontwerpen van herinrichtingsproject
- Identificeren kans voor hergebruik waterbodems
- Monitoren milieutoestand waterbodems

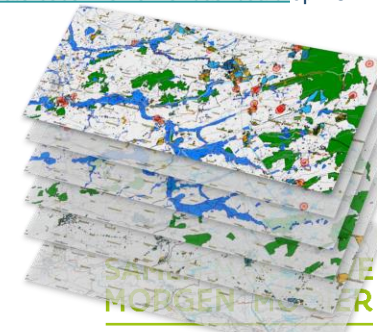

[Waterbodemverkenner dashboard op DOV](#)

Via kruisen van verschillende kaartlagen krijg je een geïntegreerd beeld van de waterbodemproblematiek: de gebiedsanalyse

- Gebiedsanalyse
- PFAS problematiek
- Overstromingsrisico
- Habitatrichtlijngebied
- Bodemonderzoeken
- Waterbodems

Waterbodemverkenner

Vijf instructiefilmpjes:

1. Verken de Waterbodemverkenner!
2. Verken welke probleemparemeters aanwezig zijn.
3. Identificeer welke factoren invloed hebben op de waterbodemkwaliteit.
4. Verken prioritair aan te pakken waterlopen.
5. Verken welke zeer zorgwekkende stoffen aanwezig zijn.

Waterbodemverkenner op DOV portaal

Meer info beschikbare instrumenten waterbodems op [de OVAM website](#)

Contact: OVAM - katrien.van.de.wiele@ovam.be || VITO – wim.clymans@vito.be

In samenwerking met:

Bodeminformatie

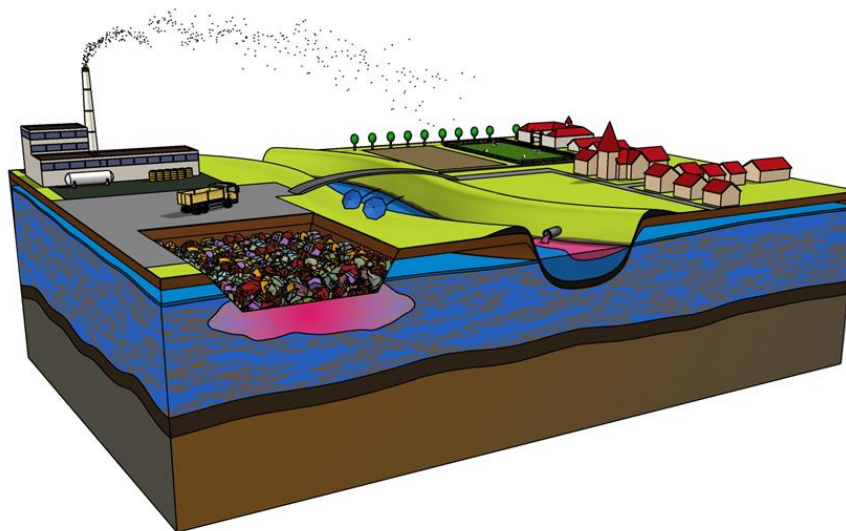
Beheer gemeentelijke inventaris

Risicoground

= grond waarop risico-inrichtingen aanwezig zijn of waren

- ▶ Risico-inrichting (RI) => verhoogd risico op bodemverontreiniging
- ▶ VLAREBO-lijst ~ startdatum RI vóór of na 1 juni 2015
  - Bijlage 1 VLAREBO (gebetonneerd)
  - indelingslijst VLAREM bijlage 1 kolom 8
- ▶ VLAREBO-categorie O, A, B, S ~ onderzoeksverplichtingen
- ▶ Stopgezet vóór 1946 geen RI => I-categorie ~ inventarisplicht

Risicoground

= grond waarop risico-inrichtingen aanwezig zijn of waren

- ▶ **Risico-inrichting (RI) => verhoogd risico op bodemverontreiniging**
- ▶ **Schrappen: 0-rubriek**
  - gemotiveerde verklaring indien nodig
  - lokalebesturen@ovam.be
- ▶ **Ook illegale activiteiten!**
  - Exacte rubriek niet gekend => zwaarste rubriek (500-rubriek NIET meer gebruiken)
  - Drugsincidenten 'aanpak bodemverontreiniging'
    - Afvaldumping: schadegeval
    - Drugslabo's: opname in GI (rubriek 7.1)

Bodemsanering

Brongerichte aanpak risicogronden

BODEMHERSTEL IN VLAANDEREN

85.000

In Vlaanderen worden 85.000 gronden als risicogrund beschouwd.

+50.000

Ondertussen zijn al meer dan 50.000 van die risicogronden onderzocht.

+4.600

Vlaanderen saneerde tot op vandaag al meer dan 4.600 gronden.

2.500

Voor 2.500 andere dossiers is het bodemsaneringsproject aan de gang.

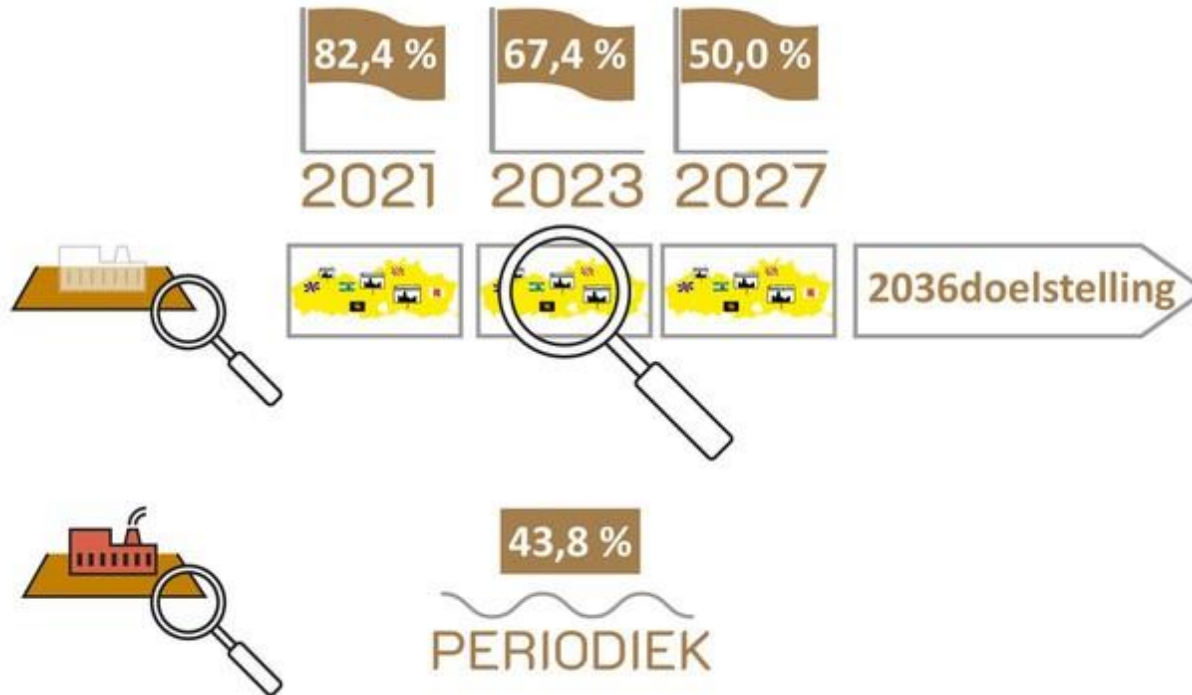
12.000

De OVAM zal wellicht ongeveer 12.000 risicogronden laten saneren door de saneringsplichtige of - waar nodig - zelf optreden.

Brongerichte aanpak risicogronden

Percentage onderzochte risicogronden in eigendom van lokale besturen
per onderzoeksverplichting (svz april 2024)

Brongerichte aanpak risicogronden

- ▶ Smartsheet met overzicht van risicogronden in eigendom van de gemeenten (dd 2019)
- ▶ [Raamcontracten \(vlaanderen.be\)](https://vlaanderen.be)
- ▶ [Waar vindt u een bodemsaneringsdeskundige? \(vlaanderen.be\)](https://vlaanderen.be)
- ▶ Voorbeeldbestek: lokalebesturen@ovam.be

- ▶ Fusies = overdracht!

Bodemsanering - sectorfondsen

Tersana & Promaz

Bodemsanering - Hefboom voor herontwikkeling?

Brownfieldconvenanten en kansverkenner stortplaatsen

Brownfields

- ▶ 25 jaar brownfieldwerking & 15 jaar brownfieldconvenanten

- ▶ Jaarlijks call brownfieldconvenanten: deadline 8 nov
  - [Aanvraagprocedure van een brownfieldconvenant | VLAIO](#)

25 jaar brownfields
en 15 jaar
brownfieldconvenanten

DE LESSEN EN SUCCESSEN

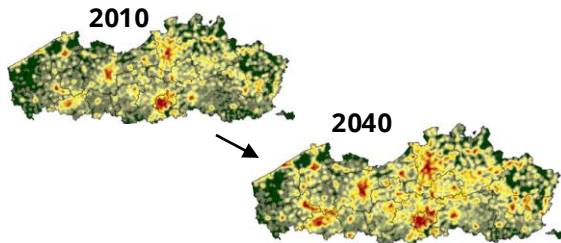
Oude Dolkken

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Waarom?

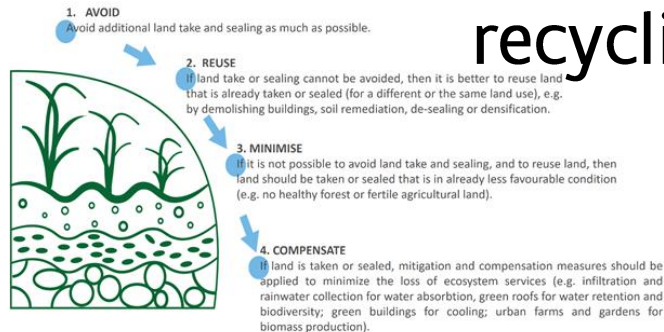
Land pressure

Brownfields en stortplaatsen

Land recycling!

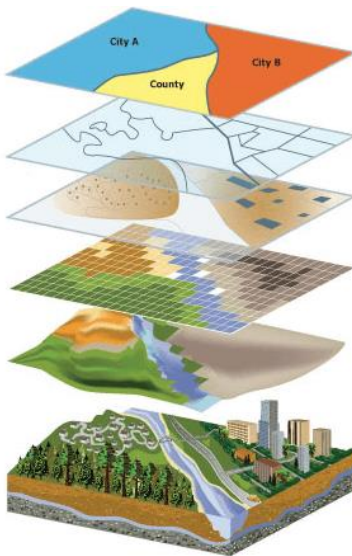

Terug een
**maatschappelijke
meerwaarde** creëren op
deze locaties

*Land take hierarchy (EU Soil Strategy for 2030)

Kansen detecteren bij stortplaatsen

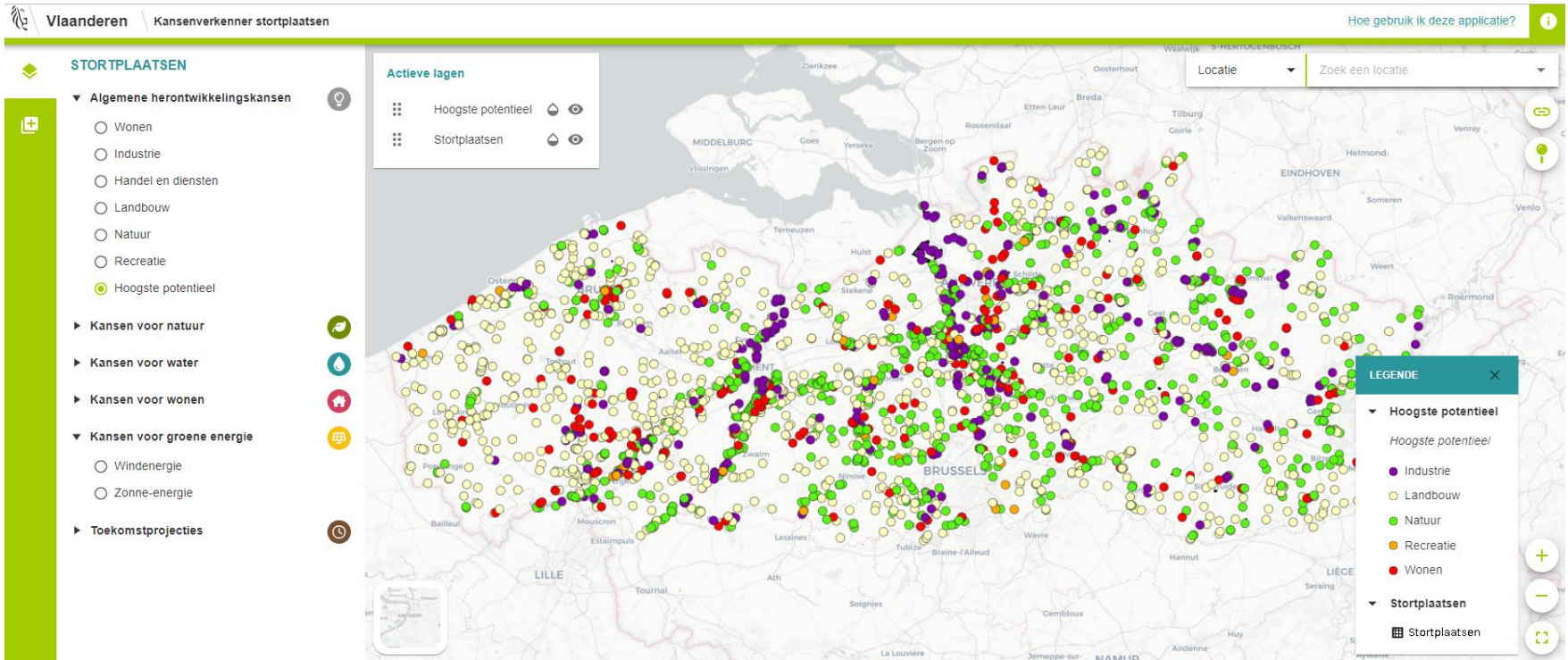
- Kernvraag: aan welke ruimtenoden kan een stortplaats bijdragen op een bepaalde locatie?
- Aanpak: in kaart te brengen op basis van ruimtelijke indicatoren

- ▶ Kaart Stortplaatsen
- ▶ Ruimtemodel Vlaanderen (VITO)
- ▶ Combineren van verschillende kaartlagen
- ▶ Definiëren van verschillende ruimtelijke criteria en randvoorwaarden in functie van specifieke herontwikkelingsstrategieën
- ▶ Ruimtelijke analyses uitvoeren
- ▶ Kansen berekenen

Resultaat

www.stortplaatsen.be

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

OVAM is een officiële website van de Vlaamse overheid
Uitgegeven door [Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij](#)

[Disclaimer](#) | [Cookieverklaring](#) | [Toegankelijkheid](#) | [Nieuwsbrief](#)

OPENBARE VLAAMSE
AFVALSTOFMAATSCHAPPIJ

Resultaat

www.stortplaatsen.be

Vlaanderen | Kanserverkenner stortplaatsen Hoe gebruik ik deze applicatie? ⓘ

STORTPLAATSEN

▼ **Algemene herontwikkelingskansen**

- Wonen
- Industrie
- Handel en diensten
- Landbouw
- Natuur
- Recreatie
- Hoogste potentieel

► Kansen voor natuur

► Kansen voor water

► Kansen voor wonen

► Kansen voor groene energie

► Toekomstprojecties

Actieve lagen

Hoogste potentieel

Locatie

Zoek een locatie

PUNTINFORMATIE

Stortplaatsen

Cedalion ID:
2674

Hazard:
niet gevaarlijke afval

Afvaltype:
huishoudelijk, inert

Gemeenten

GRAFIEKEN

▼ Landgebruik

▼ Bestemming

▼ Herontwikkelingspotentieel

Landgebruik	Residentieel	Industrieel	Handel en Diensten	Landbouw	Natuur	Recreatie
Hoogste potentieel	1	0.75	0.5	0.25	0	0

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

OVAM is een officiële website van de Vlaamse overheid

Uitgegeven door Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij

[Disclaimer](#) | [Cookieverklaring](#) | [Toegankelijkheid](#) | [Nieuwsbrief](#)

OPROEP

Nieuwsgierig naar de Kansenverkennen?
Probeer hem uit!

www.stortplaatsen.be

Laat ons weten wat je ervan vindt en welke mogelijkheden jij ziet voor het inzetten van deze tool.

Aan cuinera.isenborghs@ovam.be of via het feedbackformulier in de kansenverkennen

Herontwikkeling en duurzaam beheer van stortplaatsen: voorbeelden

Hemixveer,
Hemiksem

Zonneberg,
Zelzate

Berrenheibos,
Schelle

Wachtbekken,
Zaventem

Herontwikkeling en duurzaam beheer van stortplaatsen: voorbeelden

Verzameld in een portfolio!

Herontwikkeling en duurzaam beheer van stortplaatsen: voorbeelden

Verzameld in een portfolio!

Typologieën 2

- Blackfield
- Stortplaats
- Brownfield

Thema's 2

- Natuur
- Recreatie
- Water
- Economie

Aanpak/oplossing 2

- Tussentijds Gebruik
- Herontwikkeling
- Brownfieldconvenant
- Bodemsanering

Verwijder filters

Eiland Zwijnaarde
Stortplaats

Hemixveer
Stortplaats

La Floridienne
Stortplaats

Plan Woudaapje
Stortplaats

Schuddebeurze
Stortplaats

Stekskesbos
Stortplaats

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Bodemzorg

Bodem-zorg-t voor de toekomst

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

BODEMZORG

= een urgente opgave... en evidente oplossing

Proportion of land affected by soil degradation in the EU

BRUIN GOUD KOESTEREN

De bodem bekijken door een nieuwe bril: **bruin** wordt **goud**

Levendig
groen en habitat voor
biodiversiteit

Water onder controle -
Klimaatbuffer

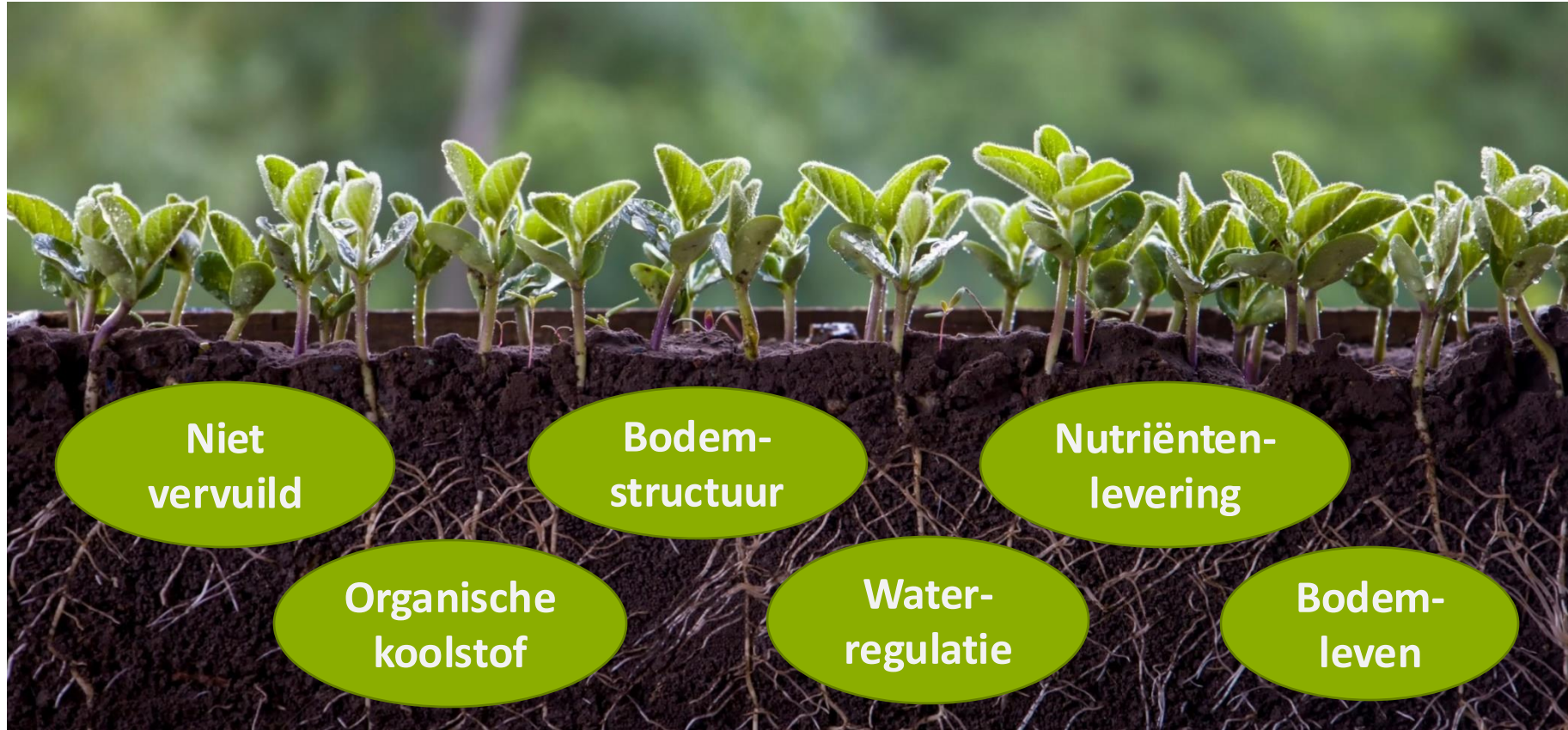

Gezonde en veerkrachtige
leef- en werkomgeving

De bodem als fundament voor **groen** en **blauw**

BRUIN GOUD KOESTEREN

Het onzichtbare zichtbaar maken

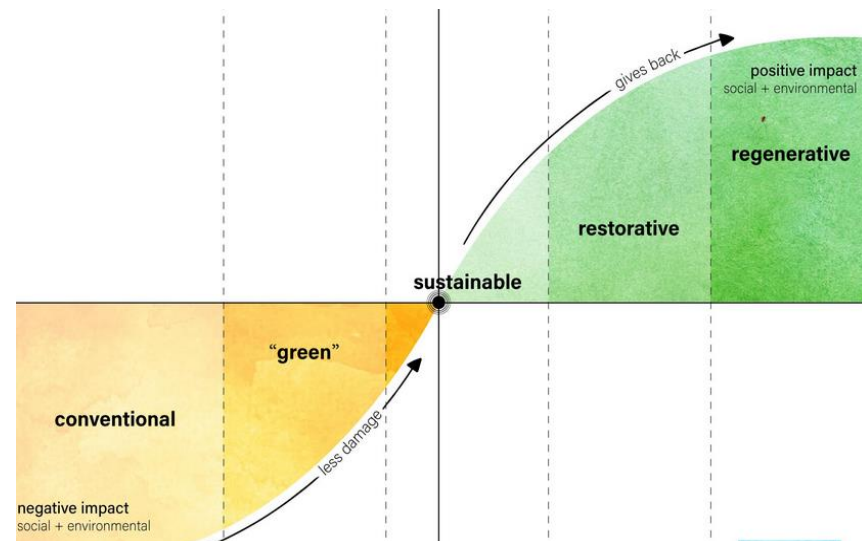
BODEMZORG

Bodemzorg (*care*) zorgt voor de levende bodem en haar diensten door:

1. Preventief te beschermen
2. Duurzaam en regeneratief (= levensherstellend) te beheren
3. **Te herstellen (*cure*) waar nodig**

Voor OVAM:

- vanuit bevoegdheden bodemverontreiniging
- bredere samenwerking rond integrale bodemkwaliteit met partners waar relevant/cruciaal/mogelijk (bv. Programma Grond+Zaken)

INITIATIEVEN VANUIT OVAM

- 1. Ondersteuning van (moes)tuiniers: update ‘Gezond uit eigen grond’**
- 2. Handelingskader bodemzorg**
- 3. Opdrachtencentrale bodemzorg voor gemeenten**
- 4. Opmaak van een bodemzorgportfolio**
- 5. Traject “iedere dag bodemzorg”**

1. Update 'Gezond uit eigen grond'

► Ondersteuning van (moes)tuiniers

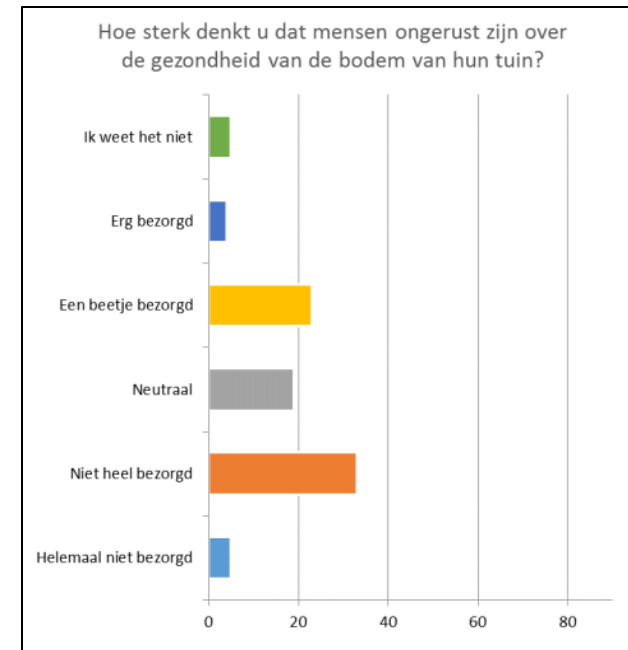
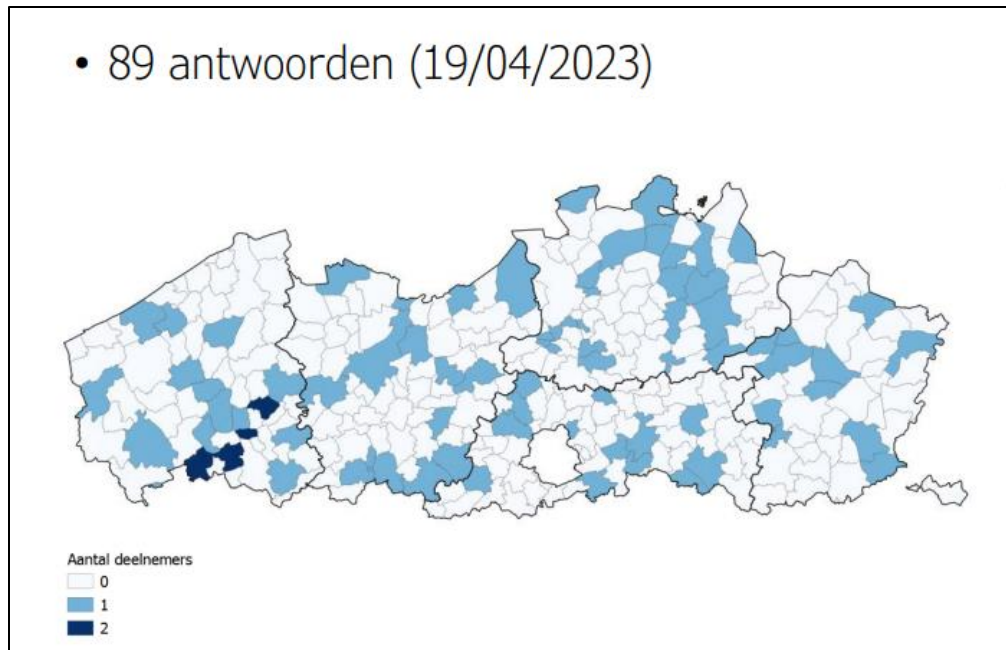
- Voorbereidende studie door Bodemkundige Dienst België 2023: Hoe tuiniers beter ondersteunen bij bodemverontreiniging en bodemzorg?
- Bevraging noden van lokale besturen en tuiniers – online
- Aanbevelingen in stappenplan
- Eerste stap: Update van de website 'Gezond uit eigen grond' - 2024

1. Update 'Gezond uit eigen grond'

Resultaten bevraging lokale besturen (april 2023, 89 deelnemers)

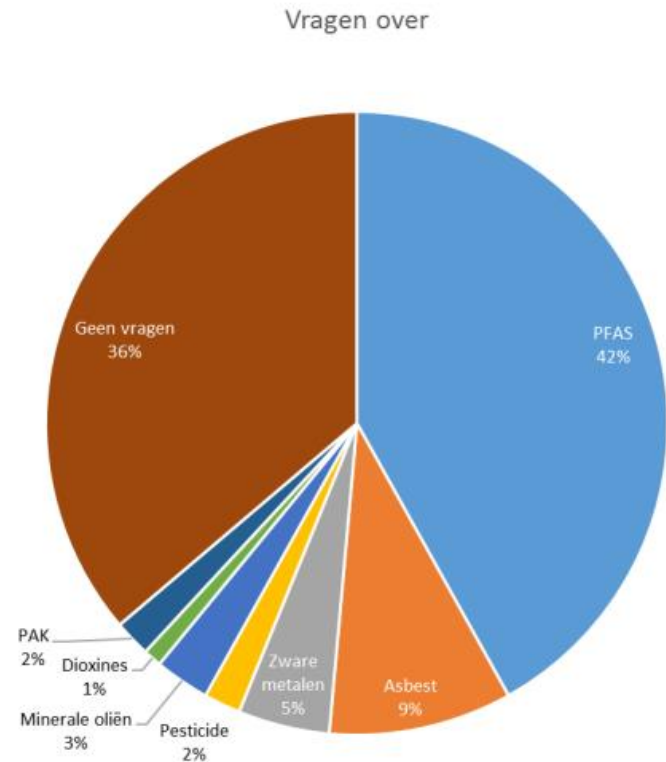
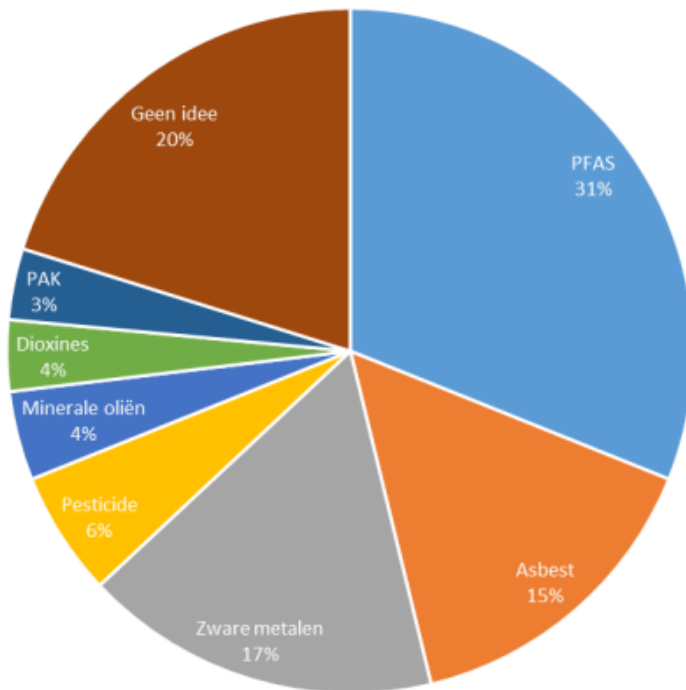
- ▶ Geen grote algemene bezorgdheid inzake verontreiniging => ingeschatte blootstellingsroutes: consumptie van groenten of dierlijke producten van eigen teelt en direct contact met de bodem

1. Update 'Gezond uit eigen grond'

Stoffen waarvan meest gezondheidsrisico verwacht: PFAS, asbest en zware metalen. Ook een significant deel: geen idee

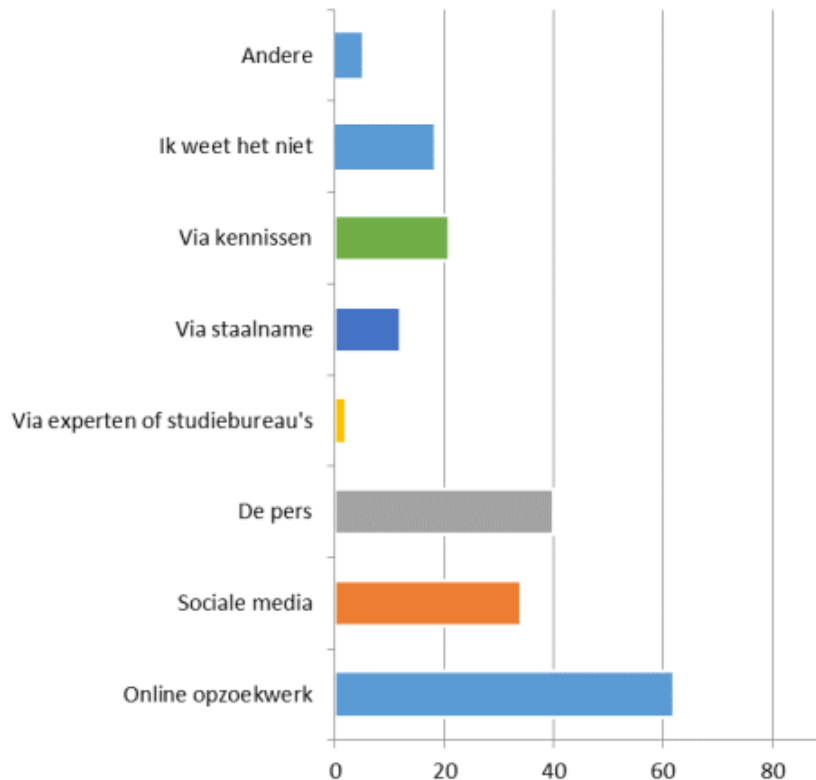
1/3 van de ambtenaren krijgen vragen over polluenten in de tuinen

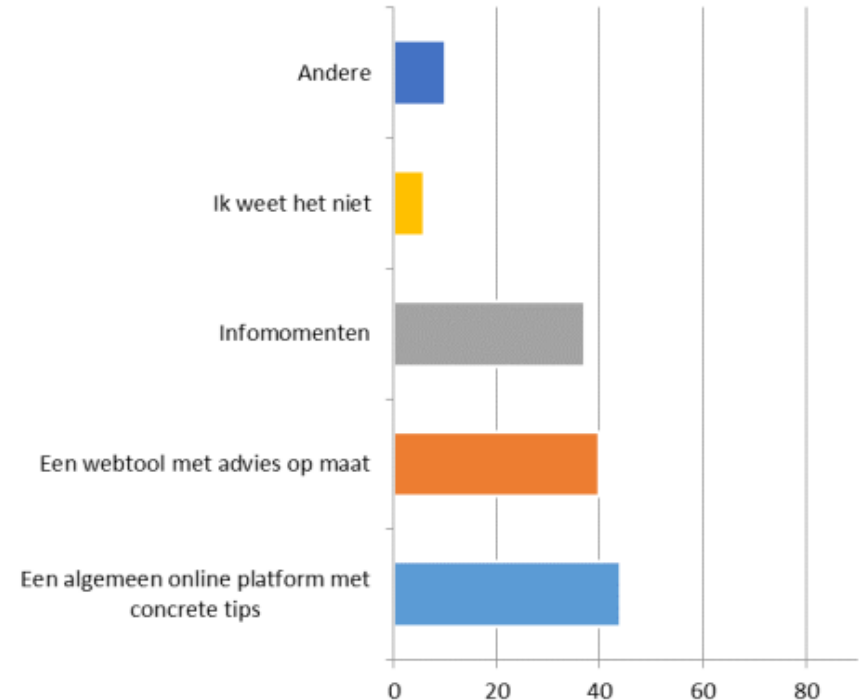
1. Update 'Gezond uit eigen grond'

- ▶ informeren via online opzoekwerk, de pers of sociale media.
- ▶ informatie krijgen via een online tool, een website met gecentraliseerde informatie en infomomenten

Waar denkt u dat tuiniers de meeste info halen over bodemverontreiniging?

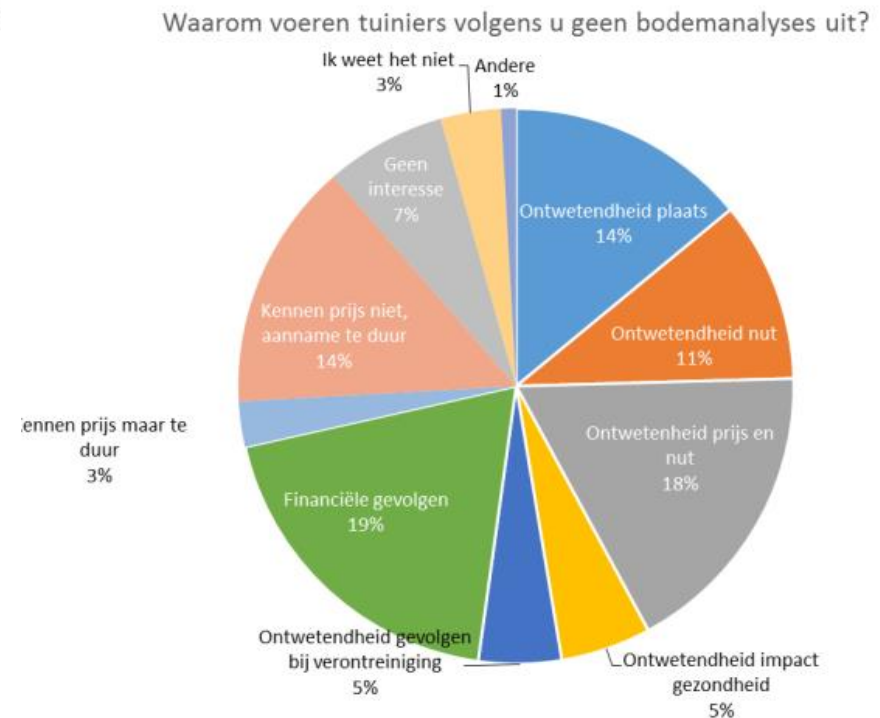

Hoe denkt u dat tuiniers/burgers het gemakkelijkst bereikbaar zijn om advies te geven indien er een bodemverontreiniging is vastgesteld in hun tuin

1. Update 'Gezond uit eigen grond'

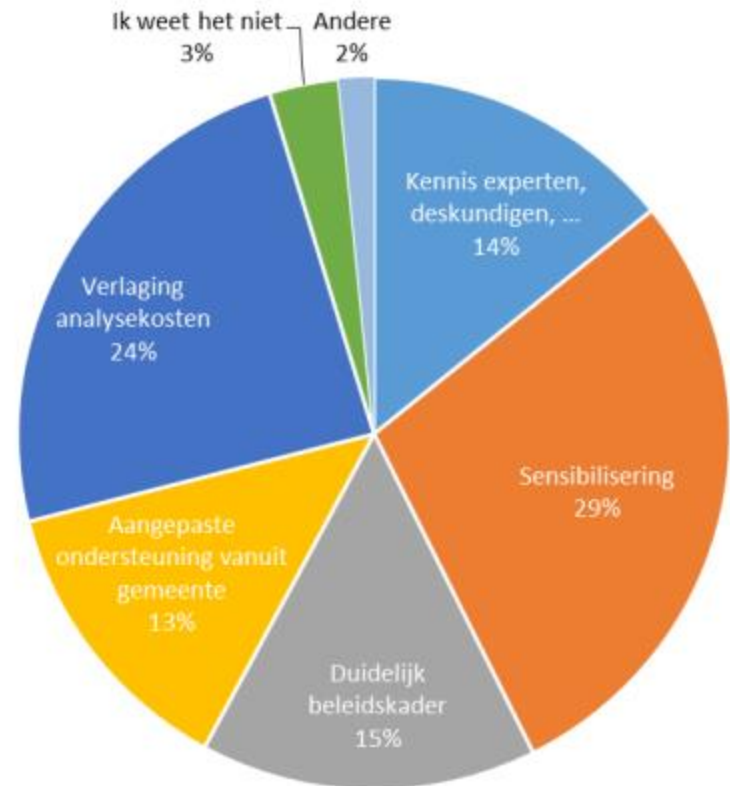
- ▶ Motivatie burgers om analyse uit te voeren:
  - om de veiligheid van hun bodem, groenten en eieren te controleren
  - bij de aankoop of verkoop van een eigendom of door nieuws in de media
- ▶ Motivatie burgers om geen analyse uit te voeren: te duur, schrik voor (financiële) gevolgen, nut van een analyse niet goed inzien

1. Update 'Gezond uit eigen grond'

- ▶ Tuiniers ondersteunen inzake bodemzorg door: een sensibiliseringcampagne of een verlaging van de analysekosten
- ▶ Gemeentes willen ondersteunen via:
  - Informeren via gemeentekanalen
  - Citizen science project
  - Hosten van infosessies
  - Wel beperkte capaciteit
- ▶ **Eerste stap: nieuwe opdracht 'Update Gezond uit eigen grond' gestart**

Hoe kunnen tuiniers beter ondersteund worden bij het detecteren van verontreiniging bij het nemen van maatregelen?

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

2. Handelingskader bodemzorg

- Sensibiliseren en adviseren rond zorgvuldig handelen – bij handelingen met directe/indirecte impact op bodem – en zo schade voorkomen
- Bestaande handleidingen:
  - <https://ovam.vlaanderen.be/bodem informatie-voor-ontharders>
  - <https://ovam.vlaanderen.be/bodem informatie-voor-ruimtelijke-planners>
  - <https://ovam.vlaanderen.be/grondwaterhandelingen>
  - <https://ovam.vlaanderen.be/natuurgebaseerde-oplossingen-voor-beheer-van-bodemverontreiniging>
- Uitwerking handelingskader (Arcadis, 2024)
  - Gebruiksvriendelijke interface (beslisboom)
  - Extra handleidingen opmaken in cocreatie

3. Opdrachtencentrale bodemzorg

- Ondersteuning door EBSD voor bijvoorbeeld:
  - ontharding bij bodemverontreiniging
  - toepassen van natuurgebaseerde oplossingen voor beheer van bodemverontreiniging
- Doelgroep lokale besturen en publieke instellingen (bv. scholen)
- <https://ovam.vlaanderen.be/raamcontracten-bodemzorg>

3. Opmaak bodemzorgportfolio

SAMEN MAKEN WE MORGEN MOOIER

OVAM

Bodemzorgportfolio [Meer informatie](#)

Zoeken ...

Bodemzorgportfolio

The map displays the Flanders region with various provinces labeled: Oostende, Brugge, Gent, Sint-Niklaas, Antwerpen, Mechelen, Aalst, Leuven, Hasselt, Genk, Kortrijk, and Roeselare. Several green location pins are placed across the map, with one pin near Gent containing the number '4'. A prominent yellow sign with black text and diagonal stripes is overlaid on the right side of the map, reading 'UNDER CONSTRUCTION' and 'COMING SOON'. The map interface includes zoom in (+), zoom out (-), and refresh icons in the bottom right corner.

3. Opmaak bodemzorgportfolio

Typologieën 2

- Blackfield
- Stortplaats
- Brownfield

Thema's 2

- Natuur
- Recreatie
- Water
- Economie

Aanpak/oplossing 2

- Tussentijds Gebruik
- Herontwikkeling
- Brownfieldconvenant
- Bodemsanering

Verwijder filters

Eiland Zwijnaarde
Stortplaats

Hemixveer
Stortplaats

La Floridienne
Stortplaats

Plan Woudaapje
Stortplaats

Schuddebeurze
Stortplaats

Stekskesbos
Stortplaats

Het bodemzorgportfolio

Doel

- = tonen hoe de principes rond bodemzorg **in de praktijk** toegepast kunnen worden
- inspireren en informeren over
- Barrières en hoe die te overwinnen
  - Factoren die kunnen bijdragen aan succes van het project

Doelgroep

- = **gebruikers en ontwerpers van de ruimte**
- = lokale besturen, overheidsinstanties, projectontwikkelaars, ruimtelijk planners, landschapsarchitecten, tuinaannemers, groendienst,...

Focus

- = **bodemzorg**, duurzaam en circulair ruimtegebruik, maatschappelijke meerwaarde creëren, samenwerking,...
- ≠ technische aspecten, saneringstechnieken

Projecten voort het portfolio

- ▶ **We zoeken projecten waarin we nét dat stapje meer zetten dan het onderzoeken en indien nodig saneren van de bodem.** Voorbeelden zijn:
  - De toepassing van natuurgebaseerde oplossingen
  - Een onthardingsproject waarbij rekening werd gehouden met aanwezige restverontreiniging
  - Een stortplaats die uiteindelijk werd omgevormd tot een landschapspark waar kinderen veilig kunnen spelen
  - Een brownfield waar bij afwachting van de sanering bloemenweides worden gezaaid (tussentijds gebruik)
  - ...

OPROEP

Ken jij een project dat past in ons bodemzorgportfolio?

Geef het aan ons door via:

<https://app.keysurvey.com/f/41683598/7a64/>

Traject Iedere Dag Bodemzorg

Aanpak

- 1/ Praktijkgericht
- 2/ AI doende
- 3/ Plekgebaseerd

→ Jury

Case:
Kwikverontreiniging in
Keerbergen

INITIATIEVEN VANUIT GROND+ZAKEN

Voorbeelden:

- Verkennende analyse Vlaams beleid bodem(zorg) + aanbevelingen
- Opmaak beleidskader indicatoren voor bodemgezondheid en bodemzorg
- Opstart pioniersnetwerk regeneratieve bodemzorg
  - Op zoek naar lokale pioniers!
- Webpagina: [Ontharden, vergroenen en/of meer water? Denk ook aan de \(vlaanderen.be\)](#) + webinar voor scholen

KEEP CALM AND ... CARE FOR SOIL

Bodenzorg = vaak ook niet (te) veel doen en de natuur aan het werk laten:

1. **Vermijd verstoring** van de bodem (zo min mogelijk betreden, spitten, graven, berijden met zwaar materiaal, verharderen ...).
2. **Bedek** de bodem zoveel mogelijk met levende planten of organisch materiaal (mulch).
3. Zorg voor **bovengrondse biodiversiteit** (geschikte planten, afwisseling...), aangepast aan bodemtype.
4. Voeg, indien nodig, regelmatig **organisch materiaal** (zoals compost) toe.
5. **Vermijd verontreiniging** door het gebruik van schadelijke stoffen.

**Bedankt voor jullie aandacht !!
Vragen?**

Nog vragen?

- ▶ lokalebesturen@ovam.be
- ▶ schade@ovam.be
- ▶ 015/284.458

